REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șese luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șese lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 88. Brașov, Luni-Marți 22 Aprilie (5 Maiŭ). 1903.

„Absolutism de partid.“

Adĭ săptămână, când șeful guvernului unguresc pleda mai cu foc în favorul majorității și în contra obstrucțiunei minorității din cameră; când apărând principiul majorității, le vorbea koșuthiștilor de posibilitatea, că mâne poimâne va pute veni în cameră, în locul unei oposițiunĭ radicale, una reacționară, în locul unei minorități naționale maghiare, una răzimată pe motive de naționalitate; când în fine își ridica vocea pentru parlamentarismul unguresc și dise, că în legile dela 1848 constituția ungară și statul ungar posed nu numai o mare comóră, dér și cea mai mare garanță a libertății publice: se audi de odată resunând în sală nimicitórea strigare a deputatului oposițional Acusiu Beöthy „*Absolutism de partid!*“

Aceste cuvinte ale deputatului numit, care stă în afară de partide, au fost întêmpinate de către întréga oposițiune cu aprobărĭ furtunóse și cu aplause frenetice, carĭ au durat, cum constată raporturile stenografice, vre-o dece minute, așa că mult timp a trebuit se aștepte d-l Szell până s'a făcut liniște, ca se-și pótă continua vorbirea. Președintele camerei Apponyi însuși a fost impresionat de acésta și a credut, că Beöthy a dis ceva, pentru care ar fi trebuit se-l cheme la ordine, din care causă a rugat pe acesta se-și repeteze cuvintele. Acésta s'a și întêmplat, dér Apponyi a tăcut și n'a mai dis nicĭ un cuvênt.

Destul că cuvêntul „*Partabsolutizmus*“ a cădut ca o bombă în mijlocul majorității guvernamentale, in mijlocul partidei „liberale“ vecinic stăpânitóre peste minoritățile maghiare admise și majoritățile nemaghiare neadmise la masa cea verde a „neprețuitelor“ și neîntrecutelor „libertăți publice“... făcênd se isbucnéscă cu putere curata convingere a tuturor celor, carĭ nu aparțin taberei mamelucilor guvernului ér pe cei ce se află adĭ în acéstă tabără după ce au combătut'o decĭ de anĭ, făcêndu-i se tacă.

Décă acest cuvênt semnificativ esplică cum, timp de trei-decĭ și cincĭ de anĭ, tot numai unul și același partid conduce frênele guvernului în Ungaria; décă esplică de ce devisa de „alegerĭ libere“ este numai o amăgire și a rêmas așa și sub guvernul Szell; décă tălmăcesce multe, forte multe anomalii și neajunsurĭ, de care sufere însăși libertatea și desvoltarea elementului așa numit „alcătuitor de stat“: atuncĭ cu cât mai mult nu caracteriséză el situațiunea tristă și umilitóre politică a naționalităților nemaghiare, carĭ nicăirĭ nu pot ajunge la cuvênt, nicăirĭ nu mai sunt ascultate, nicăirĭ nu mai trag în cumpêna vieței vieței publice de stat? Nicăirĭ find-că același absolutism li-se pune pretutindenĭ în calea progresului și nu numai că nu le ertă a se manifesta ca individualități naționale deosebite, ce sunt, dér nicĭ că mai vrea se le recunóscă dreptul de esistență, ce li-l dau chiar constituția și legile ungare.

Cine în afară de partida guvernamentală a hrănit mai mult, cine a dat sprijin mai mare acestui absolutism parlamentar, ce s'a manifestat și se manifestă față cu popórele nemaghiare ale Ungariei, decât partidele maghiare oposiționale?

Ne aducem aminte, că odată, cu ocasiunea unei discusiunĭ asupra reformei legei electorale, unul dintre deputațiĭ mai tinerĭ oposiționalĭ avŭ curagiul a-le spune soților seĭ maghiarĭ, că libertatea numai una este și că ea nu se póte secvestra pentru o parte a cetățenilor și în acelaș timp se înflorescă pentru partea cealaltă, că rĕu fac cei ce sprijinesc atentatele, ce le comit guvernele ungare față cu libertatea popórelor nemaghiare, căcĭ arma lor e cu două tăișurĭ și va tăia și în carne maghiară.

Zadarnice sunt și în diua de adĭ tóte opintirile oposiției maghiare de a resturna acel „absolutism de partid“, de care a făcut amintire deputatul Beöthy.

Acest absolutism parlamentar nu va înceta, decât în diua, când Ungaria va fi în adevĕr un stat de drept, avênd un regim blând și înțelept de dreptate și de libertate, un regim drept față cu toțĭ.

Nicĭodată nu se va dovedi mai tare ca acuma neputința oposițiunei maghiare, care se va sbuciuma înzadar, căcĭ, în mânia tuturor manifestațiunilor și demonstrațiilor maghiare, ea este și rĕmâne isolată pân' ce în ochii majorității poporațiunei țerii va trece de complice a acelui „absolutism de partid“ de care s'a vorbit în ședința de adĭ săptĕmână a camerei.

„Ex-lex“ — în dietă.

Ședința de la 1 Maiŭ st. n. a dietei ungare va rĕmâne memorabilă în analele „parlamentarismului“ unguresc din era-Szell. O ședință estraordinar furtunósă, de la început până la sfîrșit. Etă ce s'a petrecut:

Ședința de Vinerĭ, 1 Maiŭ.

După deschidere ministrul president Coloman Szell a luat cuvêntul și a comunicat camerei, că deórece nu s'a adus legea pentru acoperirea mai departe a cheltuelilor necesare statului, pentru-ca funcționarea mașinăriei statului se nu înceteze, guvernul a luat tóte mĕsurile indispensabile în sfera sa de influență și pe rĕspunderea-i proprie. Presentă cu privire la acésta un raport, care fù cetit prin notar, precum și un al doilea raport al Curții de compturĭ, în sensul căruia Curtea de compturĭ va esercita și pe viitor controlul în modul obicinuit. Cere d-l Szell, ca aceste două rapórte se se tipărescă și se se distribue între membrii camerei. (Despre aceste două rapórte scriem la alt loc al numĕrului nostru de adĭ. — Red.)

Se citesc rapórtele. Când notarul ajunge la pasagiul în care se cere camerei încuviințarea disposițiunilor guvernului, *Ratkay* strigă: „Se-l punem pe guvern în stare de acusare, ér nu se-i aprobăm mĕsurile.“

Se ridică și cere cuvênt Geza *Polonyi.* El protestéză contra rapórtelor guvernului, carĭ n'au precedent în istoria constituției ungare și a căror tendență este a contrabanda în constituție o așa numită *ordonanță de necesitate,* cum se face în Austria pe basa §-lui 14. Décă raportul ministrului ar fi admis spre desbatere, s'ar falsifica constituția. Propune, ca presidentul se înapoieze ministrului president actul din cestiune.

Cuvintele lui Polonyi au înflăcărat oposiția. Coloman *Szell* observând irritațiunea, încercă se prevină furtuna, ce isbucni încurênd. El spune, că în Ungaria nu se póte guverna cu patente. E vorba de un simplu raport, care nu este fără precedent, căcĭ Banffy încă a făcut așa când s'a aflat în situația în care se găsesce el (Szell). In raport se manifestă tocmai respectul către constituție.

Cuvintele ministrului provócă un mare sgomot în stânga camerei. *Szell* strigă cât îl țin plămânii, că nu vré se guverneze contra constituției, nu face nimic fără dietă, stă pe basa dreptului, legii și dreptății.

— Hoch! Hoch! fù rĕspunsul oposiției la declarția acésta. Și începù un tărăboiŭ infernal, cum rar s'a mai pomenit. Nicĭ un cuvênt nu mai póte fi înțeles. Szell desfășură tótă forța, ca se predomine cu vocea lui orcanul „Nu vréu se ating constituția!“

— Tacĭ! Nu lua pe buze cuvêntul constituției! i-se riposteză din stânga. — — Acum a cădut elevul eminent a școlei lui Deak! sbieră Ratkay.

Szell încérca se-șĭ continue vorbirea, dér nicĭ un cuvênt nu i-se aude. Apponyi scutură nervos clopoțelul și rógă pe gălăgioșĭ se-l asculte cel puțin pe el.

— Se șédă Szell, atuncĭ te ascultăm! rĕspund stângacii lui Kossuth.

Un sfert de óră întreg, kossuthiștii strigă neîntrerupt către Szell: Ședĭ! *Demisioneză!*

Ședința se suspendă. După $^1/_2$ óră se redeschide și Szell începù din nou. Când își deschide gura se vorbéscă, o esplosie de protestărĭ îi înécă vocea. Spune, că măcar ca *deputat* are drept de a pretinde se fie ascultat.

— Dă-țĭ dimisia! Du-te de ședĭ în vre-o bancă, căcĭ ca deputat te vom asculta!

Szell însĕ ține cu orĭ-ce preț se vorbéscă. Se vedea, că dice ceva, nicĭ un cuvênt însĕ nu i-se înțelege, căcĭ cei din stânga sbieră în cor: Ședĭ! Demisioneză! Cară-te de aicĭ!

Presidentul *Apponyi* amenință pe gălăgioșĭ cu aplicarea §-lui 255.

— Asta-i nimic! rĕspunde Eug. *Molnar.* — Puteți s'aduceți și *ghilontina!*

Apponyi declară, că décă nicĭ pe president nu-l ascultă, atuncĭ ordinea s'a resturnat cu fundu 'n sus...

Szell încércă din nou a vorbi și face gesturĭ marĭ, însĕ nicĭ stenografii nu-l înțeleg ce dice. In stânga isbucnesce sgomot infernal. Mulțĭ deputațĭ isbesc cu ce au în mână în băncĭ, drépta camerei încă începe a murmura, - adevĕrat scandal. *Szell* și *Apponyi* vorbesc amêndoi de-odată, dér nimic din ceea-ce spun nu se aude. „Hoch“-urile din stânga se varsă ca un potop la adresa ministrului și un tărăboiŭ indescriptibil umple sala.

Intr'aceea *Komjathy*, „bunul amic“ al lui Szell, făcêndu-i-se milă de acesta, se ridică și secondat de aprobările celor din drépta (cu tóte că K. e kossuthist de la rótă) declară, că el vré se studieze raportul ministrului president, cere decĭ ca se fie pus la ordinea dilei. Ultimele cuvinte ale oratorului se pierd în sgomotul reînoit.

Vorbesc apoi — nesupĕrați de nimenĭ — *Beöthy*, *Hollo*, érășĭ *Polonyi* și *Ugron*, toțĭ atacând violent raportul ministrului-president.

Szell érășĭ vré se vorbéscă, dér nu e ascultat. Cu brațele încrucișate și nervos privesce scena ce i-o face oposiția. Atuncĭ furios, ministrul president întórce oposiției spatele. Se pun în mișcare și galeriile și o damă amenință pe contele Teod. Andrassy. Atuncĭ încep se se misce și cei din drépta,—și harababura fiind complectă, Apponyi suspendă pentru a doua óră ședința.

După redeschidere *Szell,* nu scim pentru a câtea óră, vré se vorbéscă érășĭ. Dér n'apucă bine se dică „On. cameră“, când „tigrii“ lui Kossuth-Komjathy-Ugron, îi plesnesc în față vorbele: „Retrage-te! Demisioneză!“

Polonyi, provocat de un deputat din drépta, merge în mijlocul salei și cu gesturĭ agitate strigă: „Se-mĭ stea în față cel ce mĕ molestéză“.

Apponyi, inconscient, pune mâna pe clopoțel și se dă jos de pe estrada presidială. Casul neobicĭnuit stîrnesce surprindere generală și sgomotul încetéză pe un moment. Apponyi ia loc în scaunul raportorului și spune, că o face acésta, ca se vadă mai bine în sală. El admoniéză camera, se crute cel puțin autoritatea presidiului.

— Constituția e mai mare decât autoritatea presidială, — dice Polonyi.

De vre-o dece-orĭ după olaltă *Szell* încércă se vorbéscă, dér nu póte. Bobĭ de sudorĭ de mânie i-se rostogolesc pe obrajii palidĭ. In fine, unui al doilea „bun amic“ al sĕu, lui Francisc *Kossuth,* i-se face milă de el și mergênd printre băncile oposiției, rógă pe ómenii sĕi se fie liniștițĭ.

Cu mare greutate se face o scurtă tăcere, ca *Szell* se pótă spune, că se alătură la propunerea lui *Barta* Ödön, ca raportul se se pună la ordinea dilei după desbaterea budgetului ordinar. După declarația acésta Szell, eșofat, palid și moros s'așédă în fotoliul sĕu.

Discuția se întrerupe și presidiul cere stabilirea ordinei de di.

Ședința de Sâmbătă (2 Maiŭ).

După deschidere i-se dă cuvêntul lui Francisc *Kossuth,* ca acum la începutul stării de *ex lex,* se întindă încă odată ministrului president mâna de pace. Repetă ce a mai dis și altă-dată, că nu e nicĭ o necesitate ardentă de proiectele militare. Recomandă guvernului se facă a-se desbate budgetul, căcĭ atuncĭ i-se va vota și a doua îndemnitate.

Ministrul president *Szell* rĕspundênd lui Kossuth, se referă la ceea-ce a declarat de repețite-orĭ în cestiunea acésta. Proiectele militare sunt o necesitate pentru țéră și vré ca aceste proiecte se se desbată și priméscă pe cale parlamentară. Spune, că rĕmâne la postul sĕu, cât timp are pe parte-i încrederea Corónei și a majorității. Budgetul nu póte fi desbătut înainte, deóre-ce s'ar întârdia desbaterea proiectelor militare.

Vorbesc apoi *Hollo* și *Visontai* contra.

Etă, așa șĭ-au petrecut în cele două dile din urmă ale sĕptĕmânei trecute „părinții patriei“ în sumtuosul palat de pe țĕrmul Dunărei de la Pesta. Ședințe ca cea de Vinerĭ vor mai fi încă destule, — că nu de géba intrarăm în ex-lex.

Revoluția în Macedonia.

(Atentatul cu bombe din Salonic. — Victimele. — Lupte pe strădĭ. -- Demonstrație navală — Amenințările Turciei. — Ultimat turcesc Bulgariei. — Ciocnirĭ.)

Am adus deja scirea, că în orașul Salonic s'a comis un atentat cu bombe de dinamită contra sucursalei băncei otomane și în alte vr'o 50 puncte ale orașului. Atentatele erau pregătite de mult timp. Comitetul

bulgar spera, ca în chipul acesta sĕ provóce o masacrare în massă a Europenilor stabilițĭ în Salonic, cu scop de a face pe puterĭ sĕ întrevină cu armele.

Atentatele au fost comise pe când stradele erau fórte frequentate de public, fiind un timp frumos. Tóte bombele, carĭ s'au aruncat, au esplodat, incendiând casele, omorînd persónele. In afară de acésta s'au găsit numĕróse bombe îngropate.

Localul sucursalei băncei otomane fù aruncat în aer. A ars până în temelii. Doi dintre revoluționarĭ au perit în acea esplosiune, alții trei au fost prinșĭ.

Localul clubului german a fost complet redus într'o movilă de ruine. Un german a murit cu capul sfărîmat. Toțĭ ceilalțĭ Germanĭ, carĭ se aflau la club, au fost grav rănițĭ.

Magazinul de petrol de la gară s'a aprins, cădênd o bombă asupra lui. S'a aprins de asemenea și localul școlei germane.

Mulțĭ din locuitorii supușĭ strĕinĭ au murit în luptele de pe strade.

Séra în timpul serviciului de vecernie de la catedrala Sf. Ștefan, un lucrător electro-technic a tras trei focurĭ de revolver asupra preotului care oficia. Preotul a scăpat neatins, însĕ un profesor de gimnasiu fù rănit de mórte, ér douĕ dame au fost rănite ușor. Autorul atentatului, numit Haag, fù arestat.

De odată cu sĕvîrșirea atentatelor, bandele de revoluționarĭ au distrus liniile telegrafice, carĭ légă Salonicul cu Constantinopolul și cu Tîrnova, făcênd stricăciunĭ căii ferate tot prin esplosii de dinamită. In timpul acesta alțĭ Bulgarĭ străbăteau în trăsurĭ orașul, aruncând bombe cu dinamită asupra băncilor, cafenelelor, restaurantelor și cluburilor europene.

Gendarmii și soldații au avut lupte teribile cu bandele până târdiu nóptea. Mulțĭ atentatorĭ au fost ucișĭ. Bandele se apĕrau cu focurĭ de revolver și cu loviturĭ de cuțit.

Au fost ucișĭ de asemenea mulțĭ soldațĭ, precum și mulțĭ din curioșii, carĭ erau pe strade.

Europenii s'au baricadat prin case tótă nóptea de 29 spre 30 Aprilie! Luptele cu revolverele au durat până în revărsatul dilei. Trupele încunjurară consulatele, ca sĕ le apere.

După un raport telegrafic sosit la Constantinopol, numĕrul victimelor se evaluéză la *100 persóne* de ambele părțĭ.

Bombe cu dinamită au fost aruncate și Vinerĭ în 1 Maiŭ. Poliția a făcut numeróse arestărĭ. Cei arestațĭ au desfășurat o mare resistență, fiind-că polițiștii au omorît peste 50 de revoluționarĭ.

= Turcii amenință cu represalii contra bandelor. Populația turcéscă e pretutindenĭ estrem iritată. Turcii din Ueskueb au ținut o consultare și au decis, că décă bandele vor ataca orașul, ei vor ucide pe toțĭ creștinii din oraș.

= In 1 Maiŭ prim-dragomanii tuturor ambasadelor au fost însărcinațĭ de ambasadorĭ cu demersurĭ la Pórtă în afacerea evenimentelor din Salonic. Nóptea s'a ținut un consiliu de miniștri la palatul din Constantinopol. Se svonesce, că Pórta ar fi trimis un ultimat Bulgariei.

= Oficiul de esterne din Viena, în urma evenimentelor din Salonic, a decis sĕ dea ordin flotei austro-ungare care circulă în apele de la Smirna, ca sĕ se retragă imediat în port, de unde în dilele proxime va pleca spre Salonic dimpreună cu flotele celorlalte state. E vorba de o demonstrațiune navală înaintea Solonicului, puterile fiind hotărîte a menține ordinea în Balcanĭ câtă vreme Turcia își dă silința a aplica reformele.

După o telegramă cu data 2 Maiŭ din Viena, vasele de rĕsboiŭ „Habsburg", „Wien" și „Magnet" au sosit deja la Salonic.

Și o parte a flotei italiene a primit ordin sĕ plece spre Salonic.

= Un detașament de 50 de soldațĭ încunjurase aprópe de orașul Gorovicĭ o bandă bulgărescă. Se începuse o luptă înverșunată, când la audul detunăturilor de pușcă, au alergat țĕranii din mai multe sate din prejur, carĭ la rîndul lor au încunjurat pe soldațĭ, trăgênd asupra lor un foc fórte violent.

După o luptă de o óră, numai doi soldațĭ au putut ca prin minune sĕ scape prin fugă. Toțĭ ceilalțĭ au fost omorîțĭ până la unul.

= Aprópe de Giumambala o mare bandă bulgară a fost încunjurată și distrusă de trupele turcescĭ. 57 Bulgarĭ au fost ucișĭ. Aprópe de Belovo a fost distrusă altă bandă. Trupele turcescĭ a făcut 50 de prisonierĭ, carĭ au fost trimișĭ la Ueskueb.

O bandă de 300 Bulgarĭ a jefuit satele sêrbescĭ de lângă Kratovo și Kotgiane.

= Consulii Angliei, României și Greciei din Bitolia au primit din partea comitetului revoluționar câte o scrisóre plină de amenințărĭ și prin care îĭ acusă, că ei în rapórtele lor ponegresc și calomniéză pe revoltațĭ, servind în același timp de spionĭ ai autorităților turcescĭ.

Termină declarându-le, că orĭ-ce precauțiunĭ ar lua, ei sunt deja condamnațĭ la mórte și că nu vor scăpa de acéstă pedépsă.

Consulii român și engles au luat câte 6 cavașĭ, fără de carĭ nu es nicĭ diua pe stradă, ér consulul Greciei nesimțindu-se în siguranță, șĭ-a luat familia și a plecat din Bitolia. Fuga acésta a unui consul de frica revoluționarilor, a mărit și mai mult temerea în populațiune.

Chestiunĭ agrare.

II. Remedii.

Am arătat neajunsurile și schimbarea radicală, ce a produs'o în agricultură sistema liberei concurențe la noi și în strĕinătate. Ea a favorisat enorm puterea capitalului și capitalismului, în detrimentul muncei și al adevĕratului cultivator. In Ungaria și Transilvania a profitat din ea *poporul ales al lui Israil*, Ovreii, ér în România elementele eterogene, recrutate cu deosebire din micul comerciu: Grecii, Bulgarii, Albanesii, Jidanii, puținĭ Cuțovlachĭ și mocanii seceleni, în marea daună a țĕranului român și a marilor proprietarĭ chiar.

Asupra progresului și civilisațiunei țĕrii, ea a avut drept resultat o întindere vertiginósă a agriculturei marĭ, în detrimentul celei micĭ și a tuturor celorlalte isvóre de venit și bogăție ale țĕrii, inclusive negoț și industrie, căcĭ a repus cu totul și a făcut sĕ dispară numerósele bresle și familii de meseriașĭ și negustorĭ românĭ de prin têrgurĭ și orașe, și a creat o populație burghesă aprópe esclusiv bugetivoră.

In România, îndată după împroprietărirea țĕranilor, guvernul a fost silit sĕ aducă o lege de *inalienabilitatea pămênturilor țĕrănescĭ* pe 30 ani, și apoi pe alțĭ 30, fără de a contribui prin ea cu nimic la ameliorarea stării materiale și morale a sătenului, căcĭ în România au rĕmas $^3/_4$ din țĕranĭ, cu proprietate infimă de 2—3—4 pogóne, cu țera desvĕlită aprópe cu totul de vite la proprietatea mare, ér cea mică în imposibilitate absolută de ale ține și hrăni. Apoi cu proprietatea mare ca teren cultivabil în valóre de 1 miliard și 114.940,329 lei, gravată de 379.375.304 milióne lei ipotecĭ particulare și 43,746.021 lei ipotecĭ și garanții afectate către stat, sĕu în total cu o datorie efectivă la proprietatea mare de 423 milióne la un venit net anual de 211.930.346 lei și 5.587.136 lei ipotecĭ pe vii; ér 3.213.317 lei ipotecĭ pe moșiile moșnenilor și răzeșilor, carĭ posedă moșii marĭ vechĭ, dér le dețin în mod colectiv după vechiul obiceiu al pămêntului. Moșneanul este plugarul cel mai interesant, care a stat până adĭ nemișcat pe loc, nu s'a mutat, nu s'a vêndut, nu s'a înstrĕinat; — sĕu în total efectivă de 431,972.778 lei. Deosebit de aceste, putem evalua la 500—600 milióne lei valórea pădurilor seculare, ce erau preserate peste întrega țéră, afară de stepa Bărăganului, și carĭ astădĭ nu mai sunt, orĭ puține resturĭ rĕmase din ele ca crângurĭ și tufișurĭ și mărĕcineturĭ fără valóre; la 300 milióne lei vinderea și desfacerea vitelor: numerósele herghelii, tămaslîcurĭ și oierii numeróse, ce erau în principate; la vre-o 100—200 milióne dispariția numeróselor velnițe — numai în Moldova la 1842 erau 103 — carĭ îngrășau sute de capete ve vite marĭ, unele până la o miie capete de boi; și clădirile, ecaretele economice ce s'au ruinat; vr'o 200—400 milióne fênațele și pășunile distruse dimpreună cu luncile mănóse de la munte și coline, cotropite de nisipul și petrișul adus de rîurĭ și gârle de la munte, în urma devastării pădurilor și desvĕlirei cóstelor de orĭ-ce vegetațiune; — și la vre-o 60 milióne cele 60.000 hectare de vii distruse de filoxeră. Afară de aceste mai sunt încă ruina materială și morală a țĕranului, inclusive cele 40—80000 pelagroșĭ în țéră provenită din miserie și secătuirea pămênturilor de bogăția lor fabulósă, care a fost basată esclusiv pe cultura rapace.

In datorie proprietatea mare rurală din România a ajuns sĕ țină recordul 34 % aprópe cu marea proprietate germană, care deși are 42% datorii, însĕ posede 397 fabricĭ, carĭ prelucréză anual $11^1/_2$ milióne tone de sfecle, 3745 velnițe agricole (fabricĭ de spirt), carĭ produc anual la 406 milióne litri de spirt. 1400 lăptării marĭ, în carĭ se lucréză cu abur etc.

In cultura vitelor, pe când în Germania, unde $^3/_5$ a populațiunei trăesce din industrie și comerciŭ și numai $^2/_5$ din agricultură, se veniau 60,2 capete vite marĭ la 100 locuitorĭ în 1873, 55 în 1883 și 56 la 1897 — și pe fie-care deceniu vitele sporesc cu 10% în greutate și valóre — în România, țéră pur agricolă și cu proprietatea mare covêrșitóre, se vin numai 74,5 capete de vite la suta de locuitorĭ. Intre proprietarii marĭ și arendași din România 7187 țin vite în total, 1578 numai vite marĭ, 189 numai vite micĭ și 5412 țin vite marĭ și micĭ. Inse în ceea-ce privesce cultura vitelor propriu disă, numai 725 inșĭ au peste 10 cai, 1346 între 21—100 capete vite cornute; 522 peste o sută vite cornute; 517 între 101—500 oi, 218 între 501—1000 oi și 153 peste 1000 de oi; 620 au 21—50 porcĭ și 604 peste 50 porcĭ.

Intre aceștia érășĭ cei din Moldova se ocupă mai serios cu cultura vitelor, căcĭ 321 posed peste 10 cai, 341 peste o sută de vite, 189 între 101—500 oi cornute, 105 peste 501—1000 oi, și 60 inșĭ peste o miie de oi, pe când cei din Muntenia au mult mai puține vite, deși țéra este mai mare: 320 au peste 20 cai, 157 peste 100 capete vite cornute, 150 între 100—500 oi, 89 între 501—1000 oi și 56 peste o miie de oi.

(Va urma)

Sinodul archidiecesan.

Ședința V s'a ținut Joi la 30 Aprilie. I. P. S. Sa metropolitul rĕspunde la interpelarea deputatului Farcaș în causa ridicării P. C. S. d-l archimandrit-vicar Dr. Ilarion Pușcariu la rangul de archiereu. Spune, că a conferit privatim cu episcopii sufraganĭ, dér tot-déuna a întêmpinat oposiție hotărîtă din partea lor. Vĕdênd pornirea acésta ostilă, nu a pus cestiunea și *oficial* în sinodul episcopesc, pentru-ca sĕ nu provóce conclus nefavorabil cu privire la împlinirea dorinței.

Se întră apoi în ordinea dilei și se cetesc rapórtele comisiunilor *organisătóre*, *bisericéscă* și *școlară*.

Ședința VI s'a ținut Vinerĭ înainte de amiadĭ, la ordinea dilei fiind raportul comisiunei financiare.

Ședința VII s'a ținut Vinerĭ la órele 4 p. m.

După autenticarea protocolului ședinței precedente, la ordinea dilei a urmat *reconstituirea* senatului școlar și epitropesc al consistoriului archidiecesan.

Prin votare secretă au fost aleșĭ asesorĭ onorarĭ în senatul școlar, din cler: Vasiliu Demian, Gregoriu Pletos și Ioan Broju; dintre mirenĭ: Dr. Liviu Leményi, Ioan de Preda, A. Vlaicu, V. Oniț, Dr. G. Proca și L. Triteanu.

In senatul epitropesc, din cler: I. Droc, Gal, Șagău și Vas. Voina; dintre mirenĭ: P. Cosma, Pant. Lucuța, Dr. I. Mihu, Dr. N. Vecerdea, M. Cirlea și St. Stroia.

Profesor definitiv în secțiunea pedagogică a seminariului archidiecesan a fost ales prof. prov. Nicolau *Vătășan*.

La ordinea dilei se continuă referada comisiunei bisericescĭ. Raportorul Dr. Farcaș referéză asupra propunerii deputatului Gr. Pletos referitóre la reorganisarea secțiunei teologice — Se transpune consistoriului pentru a veni în proxima sesiune sinodală cu propunere concretă în acéstă causă.

Tot consistoriului se predă și propunerea dep. V. Oniț referitóre la ornamentarea internă a bisericei catedrale spre ulterióră afacere competentă.

Se anunță ședința proximă (ultimă) pe Sâmbătă la órele 10 a. m.

Rap.

Vocĭ de pressă

asupra scenelor din dieta ungară.

Etă cum se pronunță diarele maghiare asupra celor ce s'au întêmplat în ședința de Vinerĭ a dietei:

„*Budapesti Hirlap*" dice, că ar șterge bucuros din analele parlamentului ungar scenele din ședința de Vinerĭ. Ne temem, dice diarul, că surogatul ce se pregătesce în bucătăria minorității, este mai nepotrivit și decât surogatul întrebuințat de guvern, ca sĕ țină în mișcare mașinăria constituției. Nu se póte pune în locul voinței majorității voința minorității. Chiar și atuncĭ când lupta minorității ar da resultate prețióse, ele ar fi scump cumpĕrate cu prețul permanentelor crise politice.

„*Magyarország*" într'un articol scris de N. *Bartha* dice între altele: „Szell póte sĕ rĕmână, póte sĕ mérgă și póte sĕ vină orĭ-care altul. Acésta nu va schimba întru nimic hotărîrea oposiției. Se póte vorbi la infinit despre drepturile majorității. Mai întâiŭ de tóte e dreptul națiunei. Se pot referi la ordinea parlamentară. Ordinea cea mai înaltă este interesul legal al națiunei. Ce vrețĭ? Sĕ votațĭ? Sĕ dațĭ recruțĭ Austriacilor? Sĕ silițĭ pe fiiĭ națiunei a servi sub stindard strĕin? Intr'asta constă dreptul majorității? Ei bine, acest drept nu-l vețĭ esercita. De trei decenii slugițĭ pe Austriac. Oposiția a discutat și a răbdat. S'a sfîrșit cu acésta. Orĭ stațĭ lângă națiune și vețĭ secera recunoscință și glorie; orĭ că rĕmânețĭ pe lângă Austriac, și atuncĭ vețĭ tîrî națiunea dintr'o crisă într'alta. Mai bine sĕ fie crisă și forță, decât recunóscerea constituțională a influenței domniei austriace?"

„*Független Magyarország*" dice: „De erĭ începênd s'a dovedit, ceea-ce noi am accentuat tot-déuna, că un ministru-president mai amăgitor și de mai rea credință n'a avut țéra, ca pe Coloman Szell... Ca un adevĕrat comediant, Coloman Szell a pășit pe teren în mijlocul unui foc bengalic când ca un automat a ținut sĕ accentueze: „drept. lege, dreptate". La început țéra l'a aplaudat. Cum nu, căcĭ în viéța publică a țĕrii eram obicĭnuițĭ cu coruptiunea... Opinia publică însĕ curênd s'a deșteptat, vĕdênd producțiunile comediantului, cărora le lipsia valórea intrinsecă. A vĕdut, că guvernarea lui Szell e mai periculósă decât a antecesorului sĕu, ea e o amăgire mincinósă"...

In felul și în stilul acesta scriu și cele-lalte foi oposiționale.

Disposițiunĭ privitóre la starea de ex-lex.

In raportul ce-l publicăm mai sus despre decursul ședinței de Vinerĭ a dietei, se face amintire de douĕ acte pe carĭ ministrul president le-a presentat dietei, rapórte ce privesc unele disposițiunĭ necesare, în urma stărei de ex-lex ce s'a declarat cu diua de 1 Maiŭ.

In primul raport se dice, că guvernul a luat tóte mĕsurile necesare pentru acoperirea cheltuelilor ce se baséză pe dreptul public şi dreptul privat; precum şi mĕsurile, carĭ sĕ garanteze venitele publice şi sĕ menţină ordinea formală în susţinerei statului. A ordonat guvernul, ca tóte cheltuelile de stat sĕ se îndeplinéscă în cadrul budgetului din 1902. Conform acestei dispoziţiunĭ, contabilitatea de stat nu va suferi schimbărĭ formale.

In legătură cu aceste disposiţiunĭ autorităţile financiare vor înceta incassarea dărilor şi a competinţelor visteriei pe cale de esecuţiune.

De-odată cu acésta ministrul president a presentat şi raportul presidentului Curţii de compturĭ, care anunţă, că de óre-ce dieta n'a încheiat până acum desbaterea proiectului de indemnitate, ea (Curtea) va continua neîntrerupt controlul asupra cheltuelilor de stat, décă legislativa nu va dispune altfel. In sensul acesta presidentul Curţii a dat un ordin secţiei de compturĭ, ordin, care se presentă şi camerei.

Pentru aceste două raporte s'a făcut gălăgie aşa de mare în dietă.

SCIRILE DILEI.

— 21 Aprilie v.

Statuă lui Vasilie Alecsandri. In şedinţa de Vinerĭ a Academiei Române, d-l Iac. Negruzzi a dat cetire unui raport propunênd ca Academia sĕ ia iniţiativa de a deschide o subscripţiune publică pentru ridicarea unei statue lui Vasilie Alesandri în Bucurescĭ. Academia a primit acéstă propunere cu unanimitate.

In contra Jidovilor din Austria. In şedinţa de la 2 Maiŭ a „Reichsrath"-ului deputatul *Herzog* a propus, ca jidovilor sĕ nu li-se dea dreptul de cetăţén austriac, ér celor, carĭ au acest drept, sĕ li-se iee; jidovii sĕ nu fie admişĭ la serviciul militar, dér de la 20 anĭ până la mórte sĕ plătéscă 5% după venitul curat, ca taxă pentru liberarea de miliţie. Sĕ nu li-se permită jidovilor a-se stabili, decât în oraşe mai marĭ, unde sĕ li-se desemneze anumite suburbii. Inmobil sĕ nu-şĭ pótă procura, decât în interiorul suburbiilor. Sĕ nu le fie permis a frequenta decât şcóle jidovescĭ, şi sĕ fie opriţĭ de a intra în funcţiunĭ sĕ fie medicĭ, precum şi advocaţĭ.

Un Român ucis de Bulgarĭ. Un Român din Majavora se ducea în Joia trecută la Bitolia călare pe catârul sĕu La întrarea în oraş îi ies în drum doi Bulgarĭ, înarmaţĭ şi îmbrăcaţĭ în uniforma revoluţionarilor, şi-l întêmpină cu cuvintele: „De ce tradezĭ causa liberatóre?" In zadar s'a încercat nenorocitul sĕ dovedéscă absoluta sa nevinovăţie, căcĭ cei doi agresorĭ s'au aruncat asupra lui şi l'au străpuns cu cuţitele, dându-i peste 30 de loviturĭ.

„Renascerea Ţĕrii Ardealului". Pentru acéstă ţintă şĭ-a propus a lucra şi lupta o nouă fóie unguréscă, ce a început sĕ apară de la 1 Maiŭ în Clusiŭ sub titlul „*Nemzeti Erö*" (puterea naţională.)

Casina română din Clusiŭ îşĭ va ţine adunarea generală la 10 Maiŭ. La ordinea dilei este şi alegerea unui nou comitet.

Profesorul Emil Sabo de la gimnasiul din Blaşiŭ, a făcut la 28 Aprilie n. cu laudă esamenul de specialitate din istorie şi geografie, la universitatea din Cluşiŭ.

Regele Angliei a sosit alaltăerĭ în Paris. I-s'a făcut primire strălucită. Oraşul era splendid pavoasat cu stindarde francese şi englese.

Desminţire. D-l V. C. Osvadă desminte categoric faima rĕspândită de diarul „Deva és Videke", că ar voi sĕ înfiinţeze o fóie română socialistă.

Schimbare în redacţiunea „Foii Poporului". Numĕrul din urmă al „Foii Poporului" din Sibiiu anunţă, că domnul Victor *Lazăr*, redactorul ei de până, acum trebuind sĕ-şĭ facă pedépsa de 5 lunĭ închisóre de stat în Seghedin, rĕspunderea pentru redacţiune a luat'o d-l Silvestru *Moldovanu*.

Scirĭ locale.

Listele provisorii electorale. Am anunţat deja, că listele provisorii ale alegĕtorilor dietalĭ pe anul 1904 — dimpreună cu consemnarea celor scoşĭ din liste — sunt depuse încât pentru cercul I şi II orăşenesc, începênd de mâne 5 Maiŭ st. n. până la 25 Maiŭ st. n. în cancelaria primăriei din Braşov spre a puté fi luate în vedere de orĭ şi cine, dela 8—12 óre a. m. şi dela 2—6 óre d. a. De pe liste se pot lua şi copii. In contra acestor liste fiecine póte reclama în ce privesce persóna sa. Dér fie-care alegĕtor trecut în lista electorală dintr'un cerc mai póte reclama şi contra primirii orĭ a scóterei nejustificate din liste a orĭ-cărui alegĕtor din acel cerc. Terminul reclamaţiunilor, ce sunt a se face în scris şi a se adresa comisiunei centrale electorale este de 5—15 Maiŭ st. n. inclusiv şi sunt a se preda la primăria oraşului. In reclamaţiune are a se arăta esact numele de botez şi de familie, ocupaţiunea, locuinţa şi etatea fiecărui alegĕtor în interesul căruia se face reclamaţiunea. Observările asupra reclamaţiunilor se pot face dela 15—25 Maiŭ stil nou.

Listele electorale provisorice stabilite de comisiunea centrală electorală a comitatului Braşov pentru comunele rurale din întreg comitatul se află depuse — dimpreună cu consemnarea celor scoşĭ din liste — la oficiul viceşpanatului din Braşov, ér la primăria fie-cărei comune din comitat lista acestei comune. Procederea şi terminele de reclamare şi pentru observărĭ sunt aceleaşi. Reclamaţiile adresate comisiunei centrale electorale a comitatului, sunt a se preda la comitat în Braşov séu la primăriile diferitelor comune.

Pentru masa studenţilor românĭ din Braşov au mai întrat: de la „Cassa de păstrare" din Selişte 120 cor., de la d-nele Valentina Dr. *Parasca* şi Hortensia Dr. *Suciu*, în loc de cunună pe sicriul rĕposatului lor unchiŭ I. Popea 20 cor., de la d-l Nicolae *Răceanu*, preot în Dejanĭ 5 cor. Priméscă generoşii donatorĭ cele mai vii mulţămite. — *Direcţiunea şcólelor medii gr. or. române.*

1 Maiŭ în Braşov. Din partea socialiştilor de aicĭ s'au presentat adĭ la Redacţiunea fóiei nóstre doi domnĭ si au declarat, că cele publicate în foile din Braşov, în deosebĭ în cea germană şi în cele maghiare, despre demonstraţia socialistă de la 1 Maiŭ, nu s'ar basa pe informaţiunĭ esacte. Ne-au rugat tot-odată a lua notiţă despre acésta şi despre intenţiunea d-lor, de a publica cu privire la acele informaţiunĭ o broşură rectificătóre în trei limbĭ.

Avansărĭ in armata comună.

Cu diua de 1 Maiŭ 1903 au fost înaintaţĭ, într'altii, şi următorii ofiţerĭ *Românĭ*, carĭ servesc în armata comună:

Colonelul Nicolau *Cenna* la gradul de *generalmajor*, comandant al brigadei 3 de infanterie.

La gradul de *locot.-coloneĭ* maiorii Ioan Iovescu în reg. 26 de inf.; Ioan Bogdan în reg. 64 de inf., George Popovicĭ în reg. 2 de inf. şi Demetriu Ionescu în reg. de divizie 28 de artilerie.

La gradul de *maiorĭ*: căpitanii de cl. I. Silviu Herbay în reg. 85 de inf., Iosif Moga la depoul I. de montură.

La gradul de *căpitanĭ cl. I.*: căpitanii de cl. II.: Dragutin Cioban în reg. 9 divizia 34 de artilerie (statul maior); Demetriu Herbay în reg. 83 de inf, Petru Babĕu în reg. 43 de infanterie. *Căpitanĭ de cl. II*: locotenenţii Ioan Ziemba în reg. 41 de inf., Iuliu Curcoleca în reg. 3 de vînătorĭ, Anton Costa în reg. 9 divizia 17 de artilerie, Dr. Adrian Nedelco auditor în reg. 51 de inf., Corneliu *Bardosi* auditor în reg. 50 de inf. (Braşov).

La gradul de *locotenenţĭ*: sublocotenenţii Ioan Drogli în reg. 61 de inf., Xenefon Roman în reg. 84 de inf., Ioan Finegariu în reg. 14 de inf., Robert Pop în reg. 56 de inf.

La gradul de *locotenent*: locţiitorul de ofiţer Robert Bacca în reg. 51 de inf. *Medic de stab*: medicul de reg. cl. I. Dr. Ioan Sturza în ministeriul de rĕsboiŭ; *medic de regiment* cl. II. protomedicul Dr. Octavian Florea în reg. 65 de inf. *Căpitan de comptabilitate* cl. I. Alesandru Miuţa în reg. 83 de inf. *Accesist militar de comptabilitate*: Petru Erimescu în ministeriul de rĕsboiŭ. *Oficial cl. II. de registratură*: Nicolau Repunteanu în ministeriul de rĕsboiŭ. *Oficial cl. III de registratură* Savu Munteanu la comanda de corp 7. *Veterinar militar* Eugeniu Petraş la herghelia din Sepsi-St.-Giorgiu.

Transferaţĭ au fost *maiorul* Constantin Lalescu de la reg. 75 la reg. 74 de inf. *Căpitanii* de cl. I. Victor Chitul de la corpul de stat major la reg. 68 de inf. George Fleşariu de la reg. 14 la reg. 51 de inf. *Locotenenţii*: Constantin Popovicĭ de la reg. 5 de husarĭ la reg. 8 de husarĭ, Ioan Franca de la reg. 5 la reg. 9 de husarĭ. George cavaler Sîrbu de la batalionul 14 de pionerĭ la bat. 15. *Căpitanul* de cl. II. Gheorghe Drogli ca auditor de la reg. 33 de inf. la tribunalul de garnisónă în Cernăuţĭ şi *sublocotenentul de comptabilitate* Nicolau Borzea de la reg. de corp de artilerie 12 la batalionul 5 de vînătorĭ.

Măcelul din Chişineu.

Despre gróznicul măcel asupra evreilor din capitala Basarabiei, mai dăm adĭ după un diar bucureştean următórele amĕnuute:

A doua di de Pascĭ, svonindu-se că Ruşii se pregătesc la un nou atac, populaţiunea evreéscă, în numĕr fórte mare, armată cu revolvere şi bastóne se adunase în piaţa numită *Novi-Bazar*, ca sĕ se apere contra Ruşilor.

Atuncĭ cei interesaţĭ rĕspândesc svonul în cartierele rusescĭ cum că în piaţă, Rusii au fost stîlciţĭ în bătăi de către Evrei, şi că vre-o câţĭ-va ar fi chiar omorîţĭ. Acest svon tendenţios, cu iuţéla fulgerului se rĕspândesce în cartierele mărginaşe, locuite de muncitorimea rusécă, care în gónă se îndréptă spre piaţa unde erau adunaţĭ Evreii.

In drumul lor, cetele comit cele mai marĭ atrocităţĭ, lovind pe primul evreu întêlnit în stradă, devastându'şi prădând prăvăliile.

Apoi, în grupurĭ din ce în ce mai marĭ, bandele întră prin casele evreescĭ, sparg tóte mobilele, omóră femeile şi nu cruţă nicĭ pe copilaşĭ.

Din tóte părţile nu se audiau decât cuvintele: *Bratia ficiaite*!... (Fraţilor alergaţĭ, că Evreii ne omóră!...

„— Repede sĕ ne curăţim de aceştĭ jidanĭ!" — diceau unii — „Loviţĭ fară cruţare!" — diceau alţii. Şi din tóte părţile alergau ca nisce turbaţĭ, cu cuţite, casmale, drugĭ de fier, topóre şi măcelăreau biata populaţiune, incapabilă de a-se apĕra.

Şi aceste barbarii se comiteau în presenţa armatei şi a poliţiei, care se uita la acest spectacol îngrozitor, cu o nepăsare cu adevĕrat criminală.

Numĕrul ţĕranilor ruşĭ, carĭ au luat parte la acest măcel îngrozitor, trece peste 5000. Ei erau împărţiţĭ în grupe de câte 100, 200, până la 500 de inşĭ, şi astfel operau în acelaşĭ timp în tóte cartierele evreescĭ.

In tóte prăvăliile pe unde întrau, ei spărgeau tot ce găseau înăuntru, apoi aruncau marfa afară, călcându-o în picióre.

*

Dér aceste măcelurĭ îngrozitóre nu erau lipsite şi de óre-carĭ scene comice.

Când se întêmpla sĕ spargă vre-o cârciumă, înainte de a da drumul vinului şi rachiului, ca sĕ curgă, bandele beau din belşug, până când se îmbĕtau.

Intrând în vre-o prăvălie de haine gata, ei se desbrăcau de sĕrăcăciosul lor costum, şi se îmbrăcau în haine nouĕ.

Am zărit pe un individ eşind dintr'o prăvălie cu câte-va părechĭ de pantalonĭ. Fără sĕ se jeneze de publicul adunat în piaţă, el îşĭ scóte pantalonii vechĭ, îmbrăcând pe cei noi. Fiind-că însĕ pantalonii erau micĭ şi-l jenau, îi scóte din nou şi îi taie în bucăţĭ, strigând în gura mare: Al dracului jidan, m'a înşelat, sunt prea înguştĭ! Apoi îşĭ puse o altă păreche de pantalonĭ şi fugi sumeţ, avênd aerul sĕ spue: „Uitaţi-vĕ la mine ce grozav sunt".

In piaţa Harlatofska, au spart un mare magasin cu specialităţĭ de vinurĭ şi şampanie. După-ce au bĕut cât au putut, au început sĕ destupe buteliile şi sĕ verse conţinutul în stradă.

Un individ desculţ, se îmbrăcase cu trei părechĭ de haine de gală, una peste alta de diferite mărimĭ. Apoi cu un joben în cap, o păreche de mănuşĭ albe şi un baston cu mânerul de argint, se plimba nesupĕrat de nimenĭ, cu un aer de „grand seigneur!"

Multe femei, cu sacĭ în mână, alergau dintr'o prăvălie în alta, ridicând obiecte şi transportându-le acasă.

Ceasornice de aur şi de argint, inele şi alte obiecte de valóre erau aruncate pe trotuare ca nisce bucăţĭ de farfurii sparte.

Numai un numĕr fórte mic de prăvălii şi case au rĕmas nejefuite.

Casele şi prăvăliile rusescĭ, ca sĕ nu se confunde cu ale evreilor şi spre a fi recunoscute de vandalĭ, erau tóte însemnate cu crucĭ zugrăvite pe zidurĭ; de desupt erau scrise cuvintele: Hristos a înviat! Pe la multe alte case icónele erau aşedate pe ferestri, ca dovadă! că sunt rusescĭ.

Stradele sunt pline de uşĭ, ferestri, scândurĭ de garderóbe, oglindĭ sparte, diferite mărfurĭ: pălării, ghete, haine, ţesăturĭ de bumbac şi de mătase rupte şi murdărite. Spectacolul este îngrozitor!...

ULTIME SCIRI.

Sofia, 3 Maiŭ. Cercurile macedonene de aicĭ nu négă originea revoluţionară a atentatelor din Salonic. Atentatele sunt numai un preludiu al revoluţiunei celei marĭ, ce va urma.

Berlin, 3 Maiŭ. Evenimentele din Salonic sunt viu comentate aicĭ şi sunt considerate ca fórte seriose. In general se bănuesce, că în aceste atentate e amestecată mâna Bulgariei. Guvernul german a provocat Pórta sĕ cerce isvorul dinamitei întrebuinţate, căcĭ se crede, că dinamita a fost dusă din Bulgaria. Décă cu scirea Bulgariei s'a întêmplat aievea lucrul acesta, Turcia e datóre a rĕsbuna fapta chiar cu pericolul de a provoca un conflict turco-bulgar.

Belgrad, 3 Maiŭ. Ministrul sêrbesc de culte *Lazarevicĭ* şĭ-a dat dimisiunea. In locul lui va fi numit senatorul Sivan *Sivanovicĭ*.

Diverse.

Declaraţiile de amor după posiţiile sociale. Diplomatul dice: „Ei! sĕ încheiem o alianţă eternă". Soldatul: „Mi-ai rănit inima, în cât nu se va vindeca nicĭ-odată" séu „Ai venit, ai vĕdut, ai învins". Grădinarul: „Un singur cuvênt de pe buzele tale", şi „drumul nostru în vieţă este presărat cu florĭ". Zidarul: „Hai sĕ zidim o colibă împreună". Corăbierul: „Fecióră frumósă, la tine găsesc un port pentru tóte furtunele vieţii". Surugiul: „Ascultă-mĕ, şi tu ai sĕ porţĭ frânele tot-déuna". Juvaergiul: „Acéstă unică legătură sĕ formeze un lanţ de aur". Invĕţatul: „O, lasă-mĕ sĕ-ţĭ studiez inima, şi-'n ochii tĕi sé-mĭ cetesc fericirea". Antreprenorul: „Tu îmĭ umpli păharul vieţii până la margine". Sculptorul: „Décă inima ta nu este de marmoră, permite sĕ se aşede chipul meu in ea". Brutarul: „Vrei sĕ împărţim pânea mea în bine şĭ la nĕcaz?" Săpunarul: „Tu sĕ fii lumina vieţii mele".

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Têrgul de rîmătorî din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 28 Aprilie n. de 41,739 capete, la 29 Aprilie au întrat 752 capete și au eșit 367 capete, rêmânênd la 30 Aprilie n. un număr de 42,124 capete.

Se notéză marfa **ungurésca**: veche grea dela 124—126 fil. tînără grea dela 132—134 fil., de mijloc dela 130—132 fil. — **Sêrbéscă**: grea 130—132 fil., de mijloc 128—130 fil., ușóră 124—126 fil. kilogramul.

ROMÂNIA

Primăria comunei Constanța.

PUBLICAȚIUNE.

Caetul de sarcinĭ pentru darea în concesiune a **alimentăriĭ** orașuluĭ Constanța **cu apă** fiind aprobat de Consiliul Technic Superior prin Jurnalul Nr. 37—903, și de D-l Ministru de Interne prin ordinele Nr. 2534 și 3556—903, se publică spre cunoscința generală că: pentru darea acesteĭ concesiunĭ pe o durată de 45 anĭ, se va ține, conform decisiuneĭ Consiliuluĭ Comunal din ședința de la 26 Februarie a. c. licitațiune în localul acesteĭ Primăriĭ, strada Carol I, Nr. 48, în ȩiua de **Lunĭ în 28 Aprilie (11 Maiŭ)** a. c. órele 3 p. m. precis.

Licitațiunea se va ține cu oferte sigilate și în conformitate cu dispozițiunile art. 68—79 din legea asupra Comptabilitățeĭ Generale a Statuluĭ. — Supra oferte nu se primesc.

Concurențiĭ, spre a fi admiși la licitațiune, vor depune la Cassa de Depunerĭ și Consemnațiunĭ, saŭ la orĭ-ce altă Administrațiune financiară, o garanție în numĕrar saŭ în efecte publice garantate de Stat în sumă de **(40,000) patru-ȩecĭ miĭ lei,** presentând recepisa de depunere odată cu oferta.

Concurențiĭ maĭ sunt datorĭ sĕ presinte Primărieĭ certificate legalisate în regulă, emanând de la autoritățile competinte din țara de origine, iar Societățile Statutele de organisarea lor, prin care sĕ probeze că dispun de mijlóce suficiente și de capacitatea de a întreprinde lucrările ce fac obiectul acestuĭ caet de sarcinĭ.

Concurențiĭ fără referințe seriose nu se admit.

Ofertele în plic sigilat vor fi depuse saŭ vor parveni la Primăria Constanța cel maĭ târȩiu la data și óra fixată maĭ sus și vor fi adresate:

Domnuluĭ Primar al orașuluĭ Constanța

la Constanța (România)

ele vor purta mențiunea:

„Ofertă pentru concesiunea alimentăreĭ cu apă potabilă a orașuluĭ Constanța."

Ofertele primite la Primărie după óra și ȩiua licitațieĭ, și cele care nu vor fi însoțite de recepisa constatatóre de depunerea garanțieĭ, vor fi considerate ca nule și neavenite.

Caetul de sarcinĭ se póte vedé în cancelariile Primărieĭ orașuluĭ Constanța în tóte ȩilele de lucru de la órele 8—12 a. m. și de la órele 2—6 p. m.

p. Primar, **I. SĂNTU.** Secretar, **ST. DAN.**

Nr. 10344.—1903 Februarie 27 5—5.(907).

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei" se pot face orĭ și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

„Gazeta Transilvaniei" cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.